

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia|| Ivridica,|| Sev Ivs Civile Theologicvm,||

Fickler, Johann Baptist

Dilingæ, 1575

VD16 F 976

De rebus sacris no[n] temerè alienandis, vel contrectandis, & crimine
sacrilegij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63414)

... qui in Deum fuerunt blasphemii, quando qui-
... hoc scelere etiam haeresi magna intercedat af-
... conuictio, cuius deplorati et exitialis cri-
... ipse praecipuus persecutor et extripator fuit.

DE REBUS SACRIS

NON TEMERE ALIENAN.

dis aut contrectandis, et crimi-
ne sacrilegij.

IVSTINIAN. IMP. IN L. SANCIMVS. 1. C.
de sacros. Ecclesijs. &c.

Sancimus nemini licere sacratissima, atque
arcana vasa, vel vestes, ceteraque donaria, quae
ad diuinam religionem necessaria sunt (cum
etiam veteres ea quae iuris diuini sunt, huma-
nis nexibus non illigari sanxerint) vel ad
venditionem, vel hypothecam, vel pignus
trahere, excepta causa captiuitatis & famis,
in locis his, in quibus hoc (quod abominamur)
contigerit. Nam si necessitas fuerit in redem-
ptione captiuorum, tunc & venditionem pre-
tatarum rerum, diuinarum, & hypothecam
& pignorationes fieri concedimus. Quoniam
non absurdum est animas hominum quibus-
cunque vasis, vel vestimentis praeferi.

Res sacras
nec vendi nec
obligari posse
nisi pro redem-
ptione capti-
uorum Chri-
stianorum.

IDEM IMP. IN L. 16. C. DE
Episcop. & cleric. &c.

Principis scopus & intentio esse debet ad
amplificationem & augmentum adducere
ad pios vsus segregatas: sic enim quis-

Res sacras non
deminuere
sed augere de-
bet Princeps.

Nn 3

quis

quis pro sua anima quidquã facere volet, pius erogabit, si crediderit ea quæ ab ipso fuerint, piè administranda esse.

IDEM IN AVTH. DE NON ALIENANDIS aut permutandis rebus Ecclesiasticis immobilibus, aut in specialem hypothecam dandis creditorib. &c.

VNam intentionem hanc semper proposimus, omne quicquid prius imperfectum confusum videbatur, hoc & expurgare, & perfectum ex imperfecto declarare. Quod enim omni legislatione facientes, credimus, oportere in alienationibus, quæ sunt super rebus vna completi lege, quæ priores & renouet, & emendet, & quod deest, & quod superfluum est, abscondat. A Leontio quidem bonæ memoriæ (qui post Constantinum, piæ memoriæ, Christianæ fidei imperatores principatum auxit, & constantiarum Ecclesiarum honorum & disciplina scripta lex est de alienationibus Ecclesiasticis conclusa in sola huius felicissimæ ciuitatis sanctissimæ maiore Ecclesia: & laudamus præsertim huius legis cum omni vehementia, & cultura posita. Sed eò quòd non generaliter sita sit in omnibus, egere etiam eam quam correctione credimus. Ab Anastasio quoque piæ memoriæ, scripta quedam de talibus legibus, neque similis priori, & omninò minus utilis, &c. Hæc ergo nos omnia emendantes existimamus oportere legislationem impendere omnibus sanctissimarum Ecclesiarum, &c.

Latus Leonis
Imperatoris
ob honorem
quo afficit
Ecclesias.

Anastasio
Imp. lex de
reb. sacris nõ
alienandis.

rorum, & Nosocomiorum, & Monasterio-
 rum, &c. & totius sacri collegij rebus & hanc le-
 gem Leonis, pię memorię, constitutione ad i-
 te. &c. Vult enim illa neq; Deo amabilem Ar-
 chiepiscopum & Patriarcham huius felicissi-
 mę ciuitatis, seu sanctissimę maioris Ecclesię,
 neque oęconomum vendere, aut donare, aut
 aliter alienare rem immobilem, domũ forsan
 & agrum, aut colonum, aut mancipia rustica,
 aut ciuiles annonas (nam & hæc inter immo-
 bilia sunt numeranda) quę competunt Con-
 stantinopolitanę sanctissimę maiori Eccle-
 się: Sed neque pro vlla compensatione, aut
 alia qualibet circumuentione, tale aliquid agi:
 & incertatur quidē emptori restitutionem,
 ut reddat per tempora Oeconomum rerum san-
 ctissimę Ecclesię, rem quam ipse perceperit,
 cum omni medij temporis fructu & alijs lu-
 cris: casu imminente preciorum ei qui tale
 aliquid accipere, aut comparare præsumpse-
 rit, cum etiam hoc quidem, quod contra le-
 ges actum est, ita ponat, ac si neque à prin-
 cipio gestum sit. Oeconomum verò hæc præ-
 nancantem, dare quidem de suo sanctissimę
 Ecclesię iubet omne, quicquid ex ea causa
 lucratus est aut sanctissimam Ecclesiam dam-
 nificauit: super hoc etiam excludit cum of-
 ficio, & dat actionem sanctissimę Eccle-
 się non contra solos Oeconomos, sed etiam
 contra successores eorum: siuē ipsi hoc alie-
 nauerint, siuē pro tempore Deo amabilis Epi-
 scopus,

Nn 4 scopus,

Episcopi de-
generes sunt,
qui conuēt
in alienatione
rerum sacra-
rum, vel bo-
norum Ecclē-
siasticorum,

Lex ab vna
extenditur ad
omnes Ecclē-
sias.

scopus, aut aliquis aliorum clericorum
dentes alienantem, taciturnitate degentem
sine libertate passi sunt, & multo potius
consentientes, & videntes tale aliquid
miserunt, & non causam prohibuerunt.
hoc autem & Tabellionem, qui talia
fecit instrumenta perpetuo tradet exilio,
lam ei clementiam, neque reuersionem
participans. Ipsos quoque maximos iudices
qui ad hæc accedunt, & ministrant talibus
causis, aut confici apud semetipsos monent
ita pro confirmatione talium donationum,
aliorum actuum patiuntur, & cingulo & digni-
tate & substantia interminatur excludentur.
Et in §. nos igitur. Nos igitur sancimus,
que sanctissimam huius felicissimæ ciuitatis
maiores Ecclesiam, neque sub ea constituta
Ecclesias, quarum ipsa prerogationem
pit, neque alias omnes Ecclesias in hac felici-
sima existentes ciuitate, aut circa eius
finia, neque sub Patriarchica sede huius
cillissimæ ciuitatis constitutas, quarum
tropolitanitas ipse ordinat, neque alium vllum
dique Patriarcham, neque Episcopum
cimus autem & eos qui in Oriente, & quæ
Illyrico, insuper & in Aegypto & Lycia
nia atque in Lycia, & eos qui in Apul-
cana prouincia sunt, complexiue dicendum
per omnes quacunque nostra sunt terra,
non in Occidente sunt DEO amantibus
Episcopos, ab ipsa seniori Roma vsque ad
Oceanum

Oceanum consistentium sanctissimarum or-
 thodoxarum Ecclesiarum, neminem cuiusvis
 generis piorum locorum œconomos, aut mo-
 nasterii, viroꝝ vel mulierum Abbatem, vel
 Abbatissam, aut quemlibet omnino præside-
 rem venerabilibus collegiis, licentiam habere
 alienare rem immobilem, aut in domibus aut
 in agris &c. nec per specialis pignoris occa-
 sionem tradere creditoribus. Alienationis au-
 tem nomen generalius idè posuimus vt pro-
 hibeamus, & venditionem & donationem, &
 commutationem & in perpetuum extensam
 emphyteusim, quæ non procul ab alienatione
 consistit. Sed omnes vbiq; sacerdotes ab hu-
 iusmodi alienatiõẽ prohibemus subditos pœ-
 nis quibus Leonis piæ memoriæ vfa est consti-
 tutio, &c.

Alienationis
 appellatione
 quæ intelli-
 gantur.

IDEM IMP. IN §. IIIDEM POENIS. D.

Auth. vbi tractat de non alienandis vasis sacris.
 Idem pœnis seruandis etiam aduersus eos,
 qui sacra vasa contra postram legem, aut
 pignori dant, aut vendunt, aut constant pro-
 pter alienationem: nam & illos æqua, & maio-
 ri pœna dignos esse sancimus, quanto etiam
 circa sacras res, & Deo dicatas præsumpserunt
 impiè agere: nisi tamen aliquid tale fiat, quod
 aduicimus circa redemptionem captiuorum, vbi
 animæ hominum liberatur à mortibus & vin-
 culis inanimatorum venditione vasorum.

Cõcordat cũ
 toto hoc §.
 c. 1. cum suis.
 glo. extra. de
 pignor.

Porro non incommodum fuerat totam hanc In-
 stitutiõem authenticam, ad Epiphanium

Nn 5 Archie.

Archiepiscopum & Patriarcham Constantinopolitanum hic loci inferere, sed quia prolixior est, et in hoc opere spatium occuparet, lectionem ad eius lectionem in Authenticorum collatione cuncta remissum esse cupio: pauca tamen ex ea adducere volui, quæ expresse indicant rerum sacrarum, tam immobilium quam rerum mobilium, quæ ad Ecclesiarum sacrum usum spectant, alienationem haud esse debere frivolum, vel rariam.

IDEM IVST. IN AVTH. DE ALIENATIONE & Emphyteusi & locat. rer. sacrar. §. sanctissimæ

Prosequitur
Imperator a-
lienationis p-
hibitionem.

Sancimus igitur nullam habere licentiam ordinatores rerum huius regis civitatis sanctissimæ maioris Ecclesie, &c. aut alterius venerabilis domus in hac regia civitate, seu eius finibus constituta, exceptis venerabilibus monasteriis, aut vendere, aut donare, aut mutare, aut sub alterno dono dare, aut quolibet modo alienare rem immobilium, aut civilem annonam, aut rusticum mancipium, nisi ad imperialem domum commutatione facta est.

IDEM IN §. DE SACRIS AVTH.
tem dict. Auth.

DE sacris autem vasis competentibus sanctissimæ maiori Ecclesie regis civitatis, aut aliis venerabilibus Oratorij domibus, in qualicunq; loco nostræ reipublicæ possessis, generaliter constituimus, ut non aliter hæc vendantur, aut supponantur, nisi pro captivorum redem.

demptione. Si verò sunt plura vasa in aliqua memoratarum venerabilium domorum, nullum necessarium vsum facientia, & contigendi huiusmodi venerabilem domum debitis aggrauari, & non sint alia manifestæ res, de quibus debeant debita reddi: licentiam ei damus petitis monumentorum constitutis, prædicta superflua vasa aut aliis venerabilibus, necessaria non habentibus, vendere: aut conflare, & similiter vendere, & eorum precium in debitum præbere, vt non immobiles alienentur.

IDEM IVSTINIANVS IN NOVEL.

constit. 7. apud Iulianum Patric. §.
eisdem pœnis.

Quia sancta vasa, siue sacra dona contra legem vel pignorauerint, vel distraxerint, vel conflauerint, vel quocunque modo alienauerint, excepta videlicet captiuorum redemptione, pœnis constitutis coërceri debent.

Res sacras vel religiosas contrectare apud Ethnicos etiam piaculum fuisse testatur. leg. 1. C. de secul. viol. in qua Imperator Gordianus, quantum ad Christianam religionem hostis & persecutor, sanctas, res religioni destinatas, quinimò iam religionis effectas, scientes qui contigerint, & emere & distrahere non dubitauerint, tametsi iure venditio non possit, læsa tamen religionis incidere crimen.

Pro Ecclesiæ debitis soluendis licere sacra vasa quæ abundant alij Ecclesiæ vendere.

Pœna alienantibus res sacras constituitur.

Res sacras contrectari non licere.

DE SACRI

**DE SACRILEGII
CRIMINE, ET SACRORUM
CONTURBATORIBVS.**

IVSTINIAN. IMP. IN AVTH. DE SACRILEGII.
Dist. Episc. & c. si quis cum sacra.

Pœna læsæ re-
ligionis,

SI quis, cum sacra ministeria celebrantem sanctam Ecclesiam ingrediens, Episcopo aut clericis, aut ministris aliis Ecclesie iniuriam aliquam inferat, iubemus hunc verberari, & in exilium mitti. Si vero hæc ministeria conturbauerit, & celebrare prohibuerit, capitaliter puniatur. Hoc ipso in litanis, in quibus Episcopi aut clerici repætantur, custodiendo, & siquidem iniuriam feceritis, verberibus exilioq; tradatur, & etiam Litaniam concusserit, capitale periculum sustinebit, & hoc vindicare iubemus non solum ciuiles, sed etiam militares iudices.

IDEM IMP. IN NOVEL. CONST. C. 1.
apud Julian. Patric. si quis diuinis.

Pœne vitæ in-
ferentium sa-
cerdotibus ce-
lebrantibus
rem diuinam,

SI quis diuinis mysteriis, vel aliis sanctis ministeriis celebrandis in sanctam Ecclesiam, et Episcopo vel clericis, vel ministris Ecclesie iniuriam fecerit, iubemus eum tormentis subiectum in exilium mitti. Secus ipsa oratoria, vel diuina ministeria (seu mysteria) conturbauerit, vel celebrare prohibuerit, capitali supplicio puniatur. Hoc eodem obsequando et in litanis, in quibus Episcopi, vel clerici inueniuntur, vt siquidem contumeliam

atum fecerit, tormentis, & exilio tradatur: si autem Litanias conturbauerit, capitale peccatum subsistit.

IDEM IN AVTH. SED NOVO IVRE.

C. de Episcop. & cleric. &c.

Si quis sacra ministeria turbauerit, vel celebrare prohibuerit, capite puniatur.

GRATIAN. VALENTIN. ET THEODOS.

Imp. in l. 2. C. de crim. sacrileg.

DE sancta fide Catholica, utpote de principali iudicio publicè turbis coadunatis, disputare, contendere, atq; iam olim à sanctis Patribus atq; Conciliis in religione Catholica definita sunt, in dubium vocare, sacrilegij instar est.

Sacrilegiū est fidem Catholicam disputare.

VALENTIN. ET MARTIAN IN L. QUI

cunq; C. de hæretic. & Manich.

Æquum est, ut immanissima sacrilegia (hæreses scilicet) par pœnæ magnitudo percellat.

Hæresis immanissimum sacrilegium.

GRATIAN. VALENT. ET THEODOS.

Imp. in l. 1. C. de crim. sacril.

Qui diuinæ legis sanctitatem aut nesciendo committunt, aut negligendo violat & offendunt, sacrilegium committunt.

Hæresis & sacra scripturæ negligetia sacrilegiis comparantur.

DE REB. SACR. ET SACRILEG.

ADNOTATIO.

Quoniam leges Christianorum Imperatorum interdicit qualemcunq; alienationem, quantum ad magic

Res sacrae que
sunt.

magis direptionem rerum Ecclesiasticarum: oportet
cuius est scire quid intelligatur sub rei sacra appella-
tione, cum penè idem alicui videri possint, quae ali-
tur sancta & religiosa. Sacras igitur, solent esse
pellari eas res, quae non temerè, nec per quolibet
quibuslibet, sed selectis verbis, auctoritate publica
ritu quodam singulari adhibito, olim per gentium
lorum aberratis reipublica Deorum Pontificum
etiam per principem ipsum pontificatu maximo
coratum: nunc verò, & postquam prophetarum
cultus per aduentum Servatoris nostri Iesu Christi
eiusque verbi doctrina, sanctorumque Patrum
sua Catholica pia & fideli traditione extitit
tandem per religionis Christiana Antistites
tum & venerationem veri Dei, & eius, quae
fit, Iesu Christi, consecratae sunt, de quibus
quam diximus propemodum sententiam locutus
simianus in Auth. Vt null. fabric. orat. dom. et
lat. 5 & in auth. de Eccles. tit. 8. si quis autem
rit. & si quis aedificationem. coll. 9. Huius
aedes sacrae, aut alia loca sunt, quae siue in civitate
siue in rure Deo publice dedicata sunt. l. sacra
rer. diuis. In hoc quoque genere computantur
anathemata, sacra donaria, vasa, cruces, tabulae,
vestes, reconditorium sacrosanctae Eucharistiae
quaeque alia ad sacrorum usum potissimum
cata, veluti, quae vocant, ciboria, phialas, calices,
calices, patinas, feretra, libros, ornamenta, mappae,
lintheamina seu tegumenta altarium, mantilia, ma-
nias, carum, candelabra, gazophilacium aut arca
in quam sacrae Eleemosynae conijciuntur, &

similia, suis exquisitis & arcanis caeremonijs, di-
 gnae religionis ministerio ritè consecratae atque per
 Pontifices dedicata sunt, iux. §. sacrae res. cum glo. Inst.
 de rer. diuis. Et vt breuiter dicā, quicquid olim fuit,
 quod aeternae diuinitati in veteri Testamento, &
 quicquid apud gentiles Deorum haberetur: hodie
 vero id quod ritè & Deo Opt. Max. Patri & Filio
 & Spiritui sancto consecratum atq; dedicatum est,
 id omne diuini iuris esse in tantum existimatur, vt
 vna vel altera dumtaxat excepta causa, nec alienari,
 nec obligari ea, vel in pignus aut hypothecam
 vbi concessum sit. Ex his paucis facile intelligi po-
 test, quid sub rei sacrae vocabulo leges dicere velint.
 Ab his autem differunt res sanctae: nam haec dicuntur,
 quae ab omni civili laesione munitae sunt, vt muri &
 porta ciuitatis, quae ideo sancta vocantur, quod pae-
 na sanguinis constituta est in eos, qui aliquid in haec
 peccant, vel delinquent. §. sancta quoq; Inst. de rer.
 diuis. Nulli enim licet ea admotis scelis, vel alio co-
 mato transire, vel occupare, vel quicquam inde au-
 ferre. Ciues namq; Romani, hoc est qui Romano im-
 perio subiecti sunt, aliàs quàm per portas vel egredi
 vel ingredi pacis tempore non decet cum huiuscemo-
 di audacia & hostilis & abominanda sit. Ideò Rhe-
 nom, Romuli fratrem, occisum fuisse, tradunt histo-
 ria, quod murum Romanae urbis transcendere vo-
 luerit. Vnde Lucanus: Fraternali primi maduerunt
 sanguine muri. Sanctum itaq; est, quod ab iniuria
 hominum defensum atq; munitum est. l. sanctum. ff.
 de iur. iud. Budaeus ait sanctum dici, quod nec sacrum,
 nec

Res diuinae,
 nisi certis ex
 causis, alienari
 vel obligari
 non debent.

Res sanctae
 quae sint.

Muros ciui-
 tatis transire
 nefas est.

m
 ri
 ne
 ti

c
 r.
 ū
 m
 m

- Aerariū sanctius,** nec religiosum est: unde et sancta leges, quae per sanctionem corrumpi vetantur. Et aerarium sanctius ab antiquis dicebatur, quod prorsus intactum erat, quo nihil promi licebat ob annuas necessitates. Etum est item plerumque quod incorruptum. Hinc quod aliqui eorum, qui etiam ipsi in sanctorum thalogo recensentur, scribunt, sanctitatem esse ad ni immunditia liberam et perfectam, et omnino maculatam munditiam. De hac Dominus in Levitico locutus est ad Moysen, dicens: Loquere autem neminem carum filiorum Israel, et dices ad eos, estote, quia ego sanctus sum Dominus Deus vestester. Et Paulus Apostolus pacem, inquit, sequamur sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum.
- Res religiosae quae,** Etenus quae obiter ad sancta spectant. Res religiosae censentur, quae locis religiosis adhaerent. Locis religiosis ff. de rei vendicat. Locus autem religio-
 opponitur puro. Inst. de rer. divis. §. religio sanctus ff. §. praetor. ait. ff. de religios. Facit autem religiosum cum illatum defuncti cadaver, praesertim si in eum tradit in l. 4. eod. tit. si in eum locum inferretur quem ipse sibi destinavit. Alciatus ex Agri-
 bico refert religiosum dici à religendo, meritis agant homines, vel à relinquendo, quod à mortuo relinquatur. Magnum autem crimen est res ipsas loca religiosa violare, hoc enim non solum cum sepulcorum saxa, epitaphia, columnas, imagines vel effringuntur, vel efferuntur, nec gravi poena vacat. l. qui sepulchra. C. de sepulch.
- Parerg. lib. 2. cap. 4.**
- Res violare religiosas, magnum crimē.**

si eiusmodi inuasor habetur pro sacrilego, & de Sepulchri
 sacrilegio punitur in decem libras auri, d. l. qui sepul- violati pena.
 chri. & l. pergit, C. de sepulch. violat. & condemna-
 tur ad restitutionem rerum ablatarum illius sepulchi
 teris posteris & hæredibus, l. prætor ait. ff. eod. tit.
 eodem quoque pena damnatur nefarius ille raptor,
 & sepulchri violatur omnibus, qui de illarum rerum
 ablatioe & rapina eum ad iudicem vrgebunt, eti-
 am si eorum posteritatis causa nihil omnino interfit.
 Que præterea violati sepulchri pena esse soleat, soli-
 tatione lectorem remitto ad glo. sup. ver. crimen. in l.
 l. & l. si quis sup. ver. violatores. C. dicto tit. & in
 l. prætor ait. sup. ver. centum aureorum, & in l. si. ff.
 eod. Prorinde cum istarum rerum differentias noui-
 mus, minus nos latebit iam studium Christianissimo-
 rum Imperatorum, cur illi res sacras integras, & à
 sacrilega manu incorruptas permanere voluerunt,
 quam earum alienationem, nisi in extrema necessitate,
 tamoperè prohibuerunt. Quoniam autem constat le-
 gem ciuilem & canonicam apud primæuos Christia-
 nos interdixisse alienationem rerum sacrarum (quod
 multis legibus, & constitutionibus, ex quibus pauca
 adducemus, doceri potest) quanto minus tolerasset
 eandem sacrilegas direptiones, quæ hereticorum
 persuasione & auxilio, ab illorum Antesignanis pas-
 suere exercitata, & cum illis lucri odor ex re qua-
 libet gratus sit, nec dum rapere cessent, quorum an sit
 maior impietas, vel crudelitas, dubium est. Huius-
 modi verò prædonibus Arcadius & Honorius Im-
 peratores catholici capitale iusserunt iam olim irro-
 gare supplicium. l. si quis in hoc C. de sacro. eccle.

Oo Iustinia-

Hæretici ra-
 ptores sacri-
 legi.

Justinianus postea verberationem & exilium
 stituit, in Auth. nouo iure C. d. tit. Cur autem
 discrimen inter res diuinas & humanas?
 non competens prerogatiua coelesti fauori conser-
 tur? idem Justinian. interrogat in l. sancimus
 eod. Inter diuinum enim, & publicum ius, & pri-
 uatum commoda discretio competens esse debet, iuxta
 dem Imp. in l. vt inter C. eod. tit. Vel superius
 brio excipi & irrideri posse existimat, peride
 nysius ille senior, tyrannus Siculus fecisse scribit
 sacrilegia sua solebat faceret dictis obtegere. Cui
 nim Locris Proserpina templum spoliaret, nauis
 classis illius secundo vento nauigaret. Videtur
 quam prospera nauigatio a Dijs immortalibus
 tur sacrilegis: ex hoc colligens aut no esse Despo-
 lis non esse molesta sacrilegia. Pari ludibrio, cum
 Olympio detraxisset magni ponderis aureum
 quo eum Hieron. e manubijs Chartagineis au-
 uerat proq, detracto aureo lanceum illi pallium
 cit, ita caquillans: aureum amiculum aestate gra-
 me frigidum, laneum ad vtrumq, anni tempus
 modatius esse. Verum no sic impij, clamat Deo
 natus vestri, vt habent aliquando successum: per
 mium imo poenam truculentiae tandem accipi-
 sicut puluis ante faciem venti disperitis. Mof-
 faciam, quid lucri habuerint sacrilegi illi ex auro
 losano, quod iam olim in prouerbijs abiit, & spo-
 tores templi Ephesini, qui mox Lybicus in Aegy-
 tincti sunt, tametsi non rebus Deo immortalibus
 monibus atque idolis tantum consecratis, ma-

Heretici Dio-
 nysium Ty-
 rannum Si-
 culum in quo
 imitentur.

aterrunt. Sed meminerint quas pœnas dederit Bal-
 thasar rex, quod vasa Domini ex templo Hierosoly-
 tanano à Nabuchodonozore asportata profanaue-
 rat, ex illis in cœniuiio saltem bibēs. Seuerissime Deus
 eum aduertit in Heliodorum principem, qui ab An-
 tiocho rege Hierosolymam, direptum thesaurus tem-
 pli missus fuerat. Hi autem qui Evangelici, quàm
 Christiani dici malunt, et nihil magis quàm Euan-
 gelium crepant, quomodo sacrilegia sua inultra fe-
 rent? Exempla nostrorum temporum et facti et in-
 sententia celestis pœna, si non odiosum esset, enumerare
 possem, sed quoniam eadem à doctis atque pijs viris,
 et partim etiã à suæ sectæ hominibus in publicas hi-
 storias et annales relata sunt, vt posteriorum quoque
 uicicia transmitterentur, stylum cohibendum esse
 duci. Caterùm longè humanius se gessit Cyrus Persarum
 rex, licet à cultu veri Dei alienus esset, cum tam-
 en in Deo deuotas nullis humanis vsibus prophe-
 tias fieri debere, recta ratione expendisset, populo Iu-
 daico ex captiuitate dimisso, templum Domini in-
 staurare iussit, vasaq; aurea et argentea à Nabucho-
 donozore olim ablata, restituit, quantumuis inesti-
 mabilis præcij, et numero quinque millia quadragin-
 ta essent. At nostri infelicis aui infeliciores quidam
 non solum qua pridem ex Ecclesijs rapuerunt, non re-
 stituerunt, quin subinde occasiones etiã reliqua Chri-
 stianorum templa dissipandi captant: vsque adeo ipsos
 Ethnicos amentia et rapacitate antecellere videntur.
 Diocletianus et Maximianus, qui simul imperium
 exercuerunt Romam, olim homini, ut ipse præ se ferebat

Daniel. 5.
 Balthaseris
 Regis Sacri-
 legi pœna.
 Heliodori
 Sacrilegi pœ-
 na.
 Machab. li. 2.
 cap. 3.

Cyri Persarum
 regis laus ob
 restitutas res
 sacras.
 Esdræ cap. 1

Qo 2 philo

Turpe est si
professio ho-
minis & de-
siderium in-
ter se discre-
pant.

philosopho, bonorum patrimonialium (quorum
ra publica utilitatis gratia ab omnibus pariter
eunda sunt. l. 2. (de muner. patrim. lib. 10. in
nitatem petenti, in hunc modum rescripserunt. Pro
fessio tua, & desiderium tuum inter se discre-
nam cum Philosophum te esse proponas, vincere
ritia & rapacitate: & onera, quae patrimonialia
iniunguntur, solus recusare conaris, quod fructus
facere ceterorum exemplo poteris edoceri. l. 1. de
C. d. tit. & lib. Vide quam increpationem
hic Philosophus, & quae auaritia nota illi ab
ratoribus iniusta est, licet non alienis inhiaret, sed
tantum bona a publico censu ac tributo immunita
essent, peteret. Quid autem illi dixissent ad
Deorum religioni maxime studiosos professi
nihilominus tamen non cessassent illorum temeritate
sacris insidiari? forte id respondissent, quod D
nes olim, qui cernens quendam male audientem
si monumenta spoliaret, Homeri carmine copulavit
τιμῆς ἢ ὠδὲ φέρισε

Quid tu huc venisti, vir praestantissime, nisi
ut spolies aliquem horum, quos mors occupavit.

Proinde titulum de Sacrilegio, huic, quae de
sacris tractat, annectere placuit, postquam leges Chri-
stianissimorum Imperatorum, & sacri canonum
crimine sacrilegij non solum eos censent, qui res sacras
diripiunt, sed etiam qui sacerdotibus ceterisq;
cis vim, vel iniuriam aliquam inferunt. Cuius
tentiae olim quoque Agesilaus Lacedaemontiorum

Sacrilegi sunt
non solum Ec-
clesiastica fu-
rantes, sed etiam
qui sacerdo-
tibus infesti
sunt.

... qui praeclarè dicere solitus est: se vehementer ad-
 ... att. eos non haberi in Sacrilegorum numero, qui
 ... derent eos, qui dijs supplicarent, vel deos venera-
 ... rentur. Quo innuit vir prudentissimus, eos non tan-
 ... tum sacrilegos esse, qui deos ipsos aut templorum or-
 ... natum spoliarent, sed eos maximè, qui deorum mini-
 ... stros & praecones contumelijs afficiunt. Et canon ait
 ... sacrilegium etiam committere eum, qui violentas &
 ... impias manus in clericum iniecerit. C. si quis contu-
 ... max. & C. quisquis inuentus, cum C. si quis suaden-
 ... te l. 7. q. 4. Hoc porrò crimen in genere, secundum
 ... scriptum varijs modis punitur: nimirum vel gla-
 ... dio, vel laqueo, vel igne, vel damnatione ad bestias,
 ... quae huius criminis reos dilaniarent. l. sacrileg. 2. ff.
 ... ad leg. Jul. penul. & quia sacrilegium furto maius
 ... & grauius est, d. l. sacrilegij, & l. aut facta. §. locus
 ... ff. de pen. Ideò omnis pœna, quae in furto per legem
 ... municipalem statuitur, multò magis locum habet in
 ... sacrilegio: quia quod plurius est, vtiq; tanti est. l. cum
 ... furti. ff. de in lit. iur. & hoc tenet Bald. in l. si non-
 ... dum. vers. sed nunquid. C. de furt. Quamobrem mi-
 ... nus etiam venia meretur, quam furtum rerum pro-
 ... phanarum. Itaque in sacrilegos etiam apud Ethnicos
 ... severè animaduersum est: quemadmodum de Phale-
 ... ro Phocensium duce legimus, qui cum furti insimula-
 ... retur, & quod multas è sacris pecunijs sibi vendicasse
 ... traduceretur, imperatoria dignitate, quam gerebat
 ... excusatus est: & postquam sacrilegij fama magis incre-
 ... buisset, tribus de lectis ducibus Dinocrate, Callia &
 ... Stephane sacrarum pecuniarum questio est habita, qui
 ... cum alijs, qui eas administrauerant, rationem repo-
 ... scerent,

Sacrilegij
pœna.

Sacrilegium
apud Ethni-
cos, etiã gra-
uiter puni-
tum fuit.

Dinocratis
Callia & So-
phanis sacri-
legorum pœ-
na.

00 3 scerent,

scerent, & reddere eam nequiuissent, eos in
 cruciatu affectos, restituisq; quæ ex furto super
 morte acerba tandem multarunt. Habetur aut
 fim apud authores de sacrilegorum pœnis, atq;
 dijs ipsis, quos depeculati fuerant, inscriptis. Hinc
 nelais apud Libanum, vides, inquit, impiorum
 sacrilegis res deorum sustulisse? Sic Iulianus
 ricus Philomonem primum inter conferti
 cantem cecidisse, ac sacrilegij pœnis im
 luisse scribit: & Aul. Gellius refert, cum
 Tolosanum in terra Italia Q. Cepio cõsul de
 multumq; auri in eius oppidi templis fuisse,
 ex ea direptione aurum attigisset, misero
 exitu peruisse. Quis enim læsos impune
 Deos? vt Lucanus ait. De iure autem
 crilegis hæc irrogatur pœna, scilicet excommu
 postquam ter prius admoniti fuerint, in
 quisquis inuentus. §. si quis domum 17. q. 2.
 vt DD. quidam putant, miranda est in
 nonum laxitas, qui in tanto scelere tam
 adhibeant, qua malum foueant potius
 quam corrigant, aut puniant, quod etiam
 glossa. Sed si quis excommunicationis
 consideret penitus, vt quæ animam occidit
 inueniet horribiliorem pœnam, licet hæc apud
 eos aliosq; leues homines floccipendatur.

Philomenis
 sacrilegi po
 na.

Aurum To
 losanum.

Sacrilegij
 pœna mitis
 in iure Can.

DE SIMONIA, V
 CRIMINE AMBITVS EC
 CLESIASTICI